Riksbankens författningssamling

ISSN 0349-8344

RBFS 2026:4

Utkom från trycket
den ange datum.

Riksbankens föreskrifter och allmänna råd om företag av särskild betydelse för genomförandet av betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap

Beslutade den 11 november 2026

Riksbanken föreskriver följande med stöd av 13 kap. 1 § 10 och 11 lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank och beslutar följande allmänna råd.

Tillämpningsområde och definitioner

1 § Dessa föreskrifter gäller för företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar.

I föreskrifterna anges hur sådana företag, enskilt och i samverkan med Riksbanken, ska planera och förbereda samt utbilda och öva för att kunna upprätthålla den del av deras verksamhet som avser betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap.

2 § De termer och uttryck som förekommer i dessa föreskrifter har samma innebörd som i lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap. Därutöver avses med

betalningar: elektroniska betalningar och betalningar med kontanter samt andra betalningsmedel enligt 4 kap. lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank,

betalningsverksamhet: verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar,

elektroniska betalningar: betalningar med kontotillgodohavanden och elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

fredstida krissituation: en situation som avviker från det normala, och drabbar många människor, stora delar av samhället eller hotar grundläggande värden, och innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning av viktiga samhällsfunktioner, och kräver samordnade och skyndsamma åtgärder från flera aktörer,

elektronisk identifiering: detsamma som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG,

ombud: företag som bedriver verksamhet med att hämta, transportera och lämna kontanter,

operatör: företag som bedriver depåverksamhet för kontanter.

3 § Följande företag bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar:

1. Företag som har tillstånd att bedriva sådan clearingverksamhet som avses i 1 kap. 1 § lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar.

2. Värdepapperscentraler med tillstånd enligt artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli

2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012 samt som står under Finansinspektionens tillsyn.

3. Svenska kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut enligt 1 kap. 5 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, som har verksamhet i hela Sverige och som tillhandahåller betalkonton till privatpersoner eller företag samt som den 1 juli det närmast föregående kalenderåret hade mer än 70 miljarder kronor i inlåning från privatpersoner och företag, med undantag för finansiella företag.

4. Svenska företag som tillhandahåller en tjänst för elektronisk identifiering och som har tecknat avtal om att tillhandahålla en sådan tjänst för betalning med minst tre kreditinstitut av den typ som anges i 3.

5. Företag som har ingått avtal med Riksbanken enligt Riksbankens föreskrifter (RBFS 2023:2) om kontantförsörjning eller (RBFS 2023:1) om räntekostnadsersättning för kontanter som avskilts och lagrats i särskild ordning.

6. Företag som är ombud eller operatör till företag av den typ som anges i 5.

7. Finansiella företag enligt 1 kap. 2 § 1 och 2 lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank som tillhandahåller sådan betaltjänst som anges i 1 kap. 2 § 5 andra ledet lagen (2010:751) om betaltjänster (inlösen av transaktionsbelopp) och som det närmast föregående kalenderåret hade löst in transaktionsbelopp för mer än 100 miljarder kronor i Sverige.

Planering och förberedelse inför fredstida krissituationer och höjd beredskap

Planering och förberedelse inför fredstida krissituationer

4 § Företaget ska fastställa rutiner och planer där det beskrivs hur betalningsverksamheten ska upprätthållas under fredstida krissituationer. Företaget ska fastställa vilken personal som behövs för att upprätthålla betalningsverksamheten, samt säkerställa tillgång till de lokaler och anläggningar samt den information och informationsteknik som behövs för att upprätthålla betalningsverksamheten. Av planerna ska det framgå vilka kritiska beroenden företaget har av externa varor och tjänster och hur betalningsverksamheten påverkas vid bortfall av dessa, inklusive åtgärder för att minska påverkan vid bortfall.

Företagets planering och förberedelse ska dokumenteras och ses över årligen.

Planering och förberedelse inför höjd beredskap

5 § Företagets planering för krigsorganisationens verksamhet ska innefatta hur övergången till krigsorganisationen ska gå till. Företagets planering och förberedelse inför höjd beredskap ska dokumenteras och ses över årligen.

Allmänna råd

Företagets organisation för hantering av fredstida krissituationer respektive krigsorganisationen bör utformas samordnat.

6 § Av planeringen enligt 5 § ska följande framgå:

1. Vilka uppgifter som ingår i företagets betalningsverksamhet vid höjd beredskap.
2. Hur företaget ska organisera och leda betalningsverksamheten vid höjd beredskap.
3. Hur företagets personalbehov ska tillgodoses för att betalningsverksamheten ska kunna upprätthållas vid höjd beredskap och om det sker med egen eller tillförd personal,
4. Hur företagets behov av lokaler och anläggningar ska tillgodoses för att upprätthålla betalningsverksamheten vid höjd beredskap samt vilka reservalternativ som finns.
5. Hur företagets behov av information och informationsteknik ska tillgodoses för att upprätthålla betalningsverksamheten vid höjd beredskap.
6. Hur företagets behov av skydd och bevakning ska tillgodoses för att upprätthålla betalningsverksamheten vid höjd beredskap.
7. Vilka kritiska beroenden företaget har av externa varor och tjänster och hur betalningsverksamheten påverkas vid bortfall av dessa, inklusive åtgärder för att minska påverkan vid bortfall.
8. Vilka åtgärder företaget ska vidta om ett område där företaget har betalningsverksamhet behöver utrymmas.
9. Vad som i övrigt behövs för att företaget ska kunna upprätthålla betalningsverksamheten vid höjd beredskap.

7 § Vid planering och förberedelse inför höjd beredskap ska företaget beakta totalförsvarets krav. Det innebär att företaget som en del av det civila försvaret ska planera för att under minst tre månader kunna möta och hantera ett krig i Europa som leder till allvarliga konsekvenser för samhällets funktionalitet. Företaget ska planera för att kunna upprätthålla betalningsverksamheten under mycket ansträngda förhållanden i minst två veckor med främst egna resurser.

Allmänna råd

Att företaget beaktar totalförsvarets krav bör innebära att företaget anpassar planering och förberedelse utifrån gällande författningskrav samt regeringens och ansvariga myndigheters anvisningar och beslut som rör totalförsvaret.

Åtgärder som följer av planering

8 § Företaget ska vidta de förberedelseåtgärder som följer av planeringen enligt 4–7 §§.

Utbildningar och övningar

9 § Företaget ska ha en flerårig utbildnings- och övningsplan. Av planen ska framgå vilka långsiktiga mål som utbildningen och övningen syftar till att uppnå. Planen ska dokumenteras och ses över årligen.

Företaget ska genomföra årliga övningar av de förmågor som planeringen enligt 4–8 §§ syftar till att uppnå. Företaget ska också utvärdera övningarna samt dokumentera utvärderingen och omhänderta identifierade åtgärdsbehov i företagets planering och förberedelseåtgärder.

Företaget bör informera berörda arbets- och uppdragstagare om tystnadsplikten enligt 5 kap. 8 § lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank.

Deltagande i Riksbankens arbete

Samverkansstruktur för betalningsberedskap

10 § Företaget ska delta i, och genomföra gemensamma åtgärder inom, den samverkan som Riksbanken leder för att stärka förmågan att upprätthålla betalningsverksamhet under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap.

Krishantering vid störningar i betalningssystemet

11 § Företaget ska

1. kunna ta emot och förmedla larm vid en störning som påverkar genomförandet av betalningar,
2. förbereda för att kunna upprätta och dela lägesbilder för sin betalningsverksamhet,
3. skyndsamt informera Riksbanken vid en störning i företagets betalningsverksamhet som riskerar att allvarligt påverka allmänhetens möjligheter att göra betalningar, och
4. använda de gemensamma tekniska system som Riksbanken har pekat ut för informationsdelning.

Uppgiftsskyldighet

12 § Företaget ska lämna uppgifter till Riksbanken som är nödvändiga för tillämpningen av bestämmelsen om allmän tjänsteplikt enligt 5 kap. 7 § lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank.

Undantag

13 § Om det finns särskilda skäl får Riksbanken i enskilda fall medge undantag från tillämpningen av dessa föreskrifter.

---

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 juli 2027 i fråga om 4–9 §§ och i övrigt den 1 januari 2027.

2. Genom föreskrifterna upphävs Riksbankens föreskrifter och allmänna råd (RBFS 2023:3) om företag av särskild betydelse för genomförandet av betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap.

3. De upphävda paragraferna 4 och 5 §§ gäller dock t.o.m. den 30 juni 2027 för de företag som omfattas av de upphävda föreskrifterna.